

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **M. K.**

skazanego wyrokiem łącznym

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2024 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 31 października 2023 r. sygn. akt II K 702/23/S

uchyla wyrok łączny w zaskarżonej części tj. jego pkt I w zakresie orzeczenia o karze łącznej ograniczenia wolności i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie do ponownego rozpoznania.

[J.J.]

Małgorzata Bednarek Ryszard Witkowski Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

M. K. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. (nakazowym) Sądu Rejonowego w dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 24 kwietnia 2019 r. sygn. akt II K 575/19/S, za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 24 października 2017 r., na karę 150 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł; skazany orzeczoną karę grzywny wykonał w dniu 9 marca 2020 r. (k. 4 verte, k. 38-38 verte. k. 47);
2. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 26 lutego 2020 r. sygn. akt II K 2231/19, za przestępstwo z art. 180a k.k. popełnione w dniu 9 sierpnia 2019 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 2 lata, karę 50 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł (art. 71 § 1 k.k.); wobec skazanego orzeczono również środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat; orzeczona kara pozbawienia wolności nie została zarządzona do wykonania, a skazany M. K. wykonał orzeczoną karę grzywny w dniu 21 stycznia 2020 r., zaś w dniu 4 marca 2023 r. wykonał również środek karny (k. 4 verte, k. 36-36 verte, k. 47);
3. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z 10 maja 2022 r. sygn. akt II K 1788/21/K, za przestępstwo z art. 244 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 13 kwietnia 2021 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 14 kwietnia 2021 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, ww. kary jednostkowe zostały objęte węzłem kary łącznej roku pozbawienia wolności, orzeczono wobec skazanego również środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres lat 7; wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z 10 listopada 2022 r. sygn. akt IV Ka 1546/22 przedmiotowy wyrok zmieniono w ten sposób, że obniżono wymiar orzeczonego wobec skazanego środka

- karnego do lat 5, w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy; M. K. karę pozbawienia wolności odbył w okresie od 16 lutego 2023 r. do 5 czerwca 2023 r., zaś postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 czerwca 2023 r. sygn. akt V Kow 108/23 zezwolono skazanemu na odbycie reszty kary roku pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego pozostałą część kary pozbawienia wolności M. K. miał odbyć w okresie od 7 czerwca 2023 r. do 16 lutego 2024 r. (k. 5, 31-31 verte. k. 32-33, k. 48, k. 51);
4. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 27 października 2022 r. sygn. akt II K 924/22/S za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 12 kwietnia 2022 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie; przy czym zaliczono skazanemu na poczet tej kary okres zatrzymania od 12 kwietnia 2022 r. godz. 07:45 do 12 kwietnia 2022 r. godz. 10:30; skazany nie wykonał przedmiotowej kary ograniczenia wolności (k. 5, k. 34-35, k. 45, k. 48, k. 62);
 5. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z 20 grudnia 2020 r. sygn. akt II K 1473/22/P, za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 20 czerwca 2022 r., na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, przy czym na poczet tej kary zaliczono skazanemu okres zatrzymania od dnia 20 czerwca 2022 r. godz. 22:50 do dnia 21 czerwca 2022 r. godz. 12:22; kara ograniczenia wolności nie była wykonywana z uwagi na pozbawienie skazanego wolności w innej sprawie (k. 5 verte, k. 19-21 verte, k. 45, k. 49);
 6. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy z 27 marca 2023 r. sygn. akt II K 708/21/K za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narko-

manii popełnione w dniu 22 lutego 2021 r., na karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; przy czym skazanemu na poczet tej kary zaliczono okres zatrzymania od 22 lutego 2021 r. godz. 18:30 do 23 lutego 2021 r. godz. 16:11; kara ta nie była wykonywana z uwagi na pozbawienia skazanego wolności w innej sprawie (k.5 verte, k. 45 i k. 49);

7. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 5 kwietnia 2023 r. sygn. akt II K 1394/22/S, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 29 stycznia 2022 r., na karę 5 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w rozmiarze 25 godzin miesięcznie; przy czym na poczet orzeczonej kary ograniczeni wolności skazanemu zaliczono okres zatrzymania od dnia 14 marca 2022 r. godz. 10:30 do dnia 14 marca 2022 r. godz. 15:15; kara ta nie była wykonywana z uwagi na odbywanie przez skazanego kary pozbawienia wolności w innej sprawie (k. 5 verte-6, k. 37-37 verte, k. 45, k. 49-50).

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie wyrokiem łącznym z 31 października 2023 r. sygn. akt II K 702/23/S, na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k., w miejsce jednostkowych kar ograniczenia wolności, orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 27 października 2022 r. sygn. akt II K 924/22/S (tj. kary 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym), Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z 20 grudnia 2022 r. sygn. akt II K 1473/22/P (tj. kary 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym), Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z 27 marca 2023 r. sygn. akt II K 708/21/K (tj. kary roku ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze

30 godzin w stosunku miesięcznym) oraz Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 5 kwietnia 2023 r. sygn. akt II K 1394/22/S (tj. kary 5 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin w stosunku miesięcznym), wymierzył skazanemu M. K. karę łączną 1 roku i 8 miesięcy ograniczenia wolności (punkt I wyroku łącznego). Nadto Sąd ten wskazał, iż w pozostałych częściach połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu oraz w oparciu o art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okresy zatrzymania: od 12 kwietnia 2022 r. godz. 07:45 do 12 kwietnia 2022 r. godz. 10:30, od 20 czerwca 2022 r. godz. 22:50 do 21 czerwca 2022 r. godz. 12:33, od 22 lutego 2021 r. godz. 18:30 do 23 lutego 2021 r. godz. 16:11 oraz od 14 marca 2022 r. godz. 10:30 do 14 marca 2022 r. godz. 15:15 (punkt II i II wyroku łącznego). Równocześnie Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, na podstawie art. 572 k.p.k., umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie kar orzeczonych: wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 24 kwietnia 2019 r. sygn. akt II K 575/19/S, Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z 10 maja 2022 r. sygn. akt II K 1788/21/K oraz Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 26 lutego 2020 r. sygn. akt II K 2231/19/S (punkt IV wyroku łącznego). W dalszej kolejności Sąd rozstrzygnął również o kosztach sądowych (k. 70-71verte).

Powyższe orzeczenie uprawomocniło się, bez zaskarżenia, z dniem 8 listopada 2023 r.

Od powyższego wyroku łącznego kasację na niekorzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej ograniczenia wolności, w zakresie braku wskazania sposobu wykonania tej kary i elementów jej wymiaru i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. polegające na wymierzeniu skazanemu M. K. w wyroku łącznym kary łącznej 1 roku i 8 miesięcy ograniczenia wolności - w miejsce czterech jednostkowych kar ograniczenia wolności, orzeczonych wobec

tego skazanego wyrokami: Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 27 października 2022 r. sygn. akt II K 924/22/S; Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z 20 grudnia 2022 r. sygn. akt II K 1473/22/P; Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z 27 marca 2023 r. sygn. akt 708/21/K oraz Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z 5 kwietnia 2023 r. sygn. akt II K 1394/22/S za przypisane M. K. przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 278 § 1 k.k. w rozmiarze - odpowiednio: 10 miesięcy, 8 miesięcy, 1 roku oraz 5 miesięcy, polegających na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w określonym czasowo wymiarze w stosunku miesięcznym - bez jednoczesnego określenia na nowo wobec skazanego sposobu (formy) wykonania tej kary i niezbędnych elementów jej wymiaru tj. wskazania obowiązku oraz wymiaru czasu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, o którym mowa w art. 34 § 1a pkt 1 k.k., względnie określenia obowiązku oraz wysokości potrącenia z wynagrodzenia za pracę, określonego w art. 34 § 1a pkt 4 k.k., w następstwie czego doszło do rażącej obrazy przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 86 § 3 k.k., skutkującej niemożliwością wykonania wyroku”

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona na niekorzyść skazanego kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, w związku z czym mogła być uwzględniona na posiedzeniu w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

W pełni podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w zarzucie kasacji, co z uwagi na charakter tych uchybień i ich następstwa - miało istotny wpływ na treść wyroku.

Przepis art. 413 § 2 k.p.k. - na co trafnie zwraca uwagę autor kasacji - ustanawia wymóg, iż wyrok skazujący winien zawierać m.in. rozstrzygnięcie co do

kary. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie powinno być kompletne oraz odpowiadać, co oczywiste - regułom prawa materialnego. W wypadku skazania na karę (tu: łączną) ograniczenia wolności, konieczne jest dookreślenie, czy ma ona polegać na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (art. 34 § 1a pkt 1 k.k.), czy też na potrąceniu od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd (art. 34 § 1a pkt 4 k.k.). Obowiązek w tym zakresie ma charakter stanowczy i znajduje oparcie w treści art. 34 § 1b k.k.

Przepis art. 86 § 3 k.k. nakazuje, aby wymierzając karę łączną ograniczenia wolności, sąd określił na nowo obowiązki lub wymiar potrącenia, o których mowa w art. 34 § 1a k.k. Zgodnie z regulacją zawartą w art. 34 § 1b k.k. sąd jest zobligowany do orzeczenia przynajmniej jednego ze środków wymienionych w art. 34 § 1a k.k. Ta regulacja prawna przesądza zatem, że w procesie wymiaru kary łącznej sąd jest zobligowany do ukształtowania treści kary ograniczenia wolności na nowo, jednocześnie pozostawiając sądowi szeroką swobodę co do sposobu określenia obowiązków. W przypadku, gdy wymierzona kara łączna ograniczenia wolności nie zawiera obowiązku określonego w art. 34 § 1a pkt 1 k.k., *de facto* nie może być wykonywana (*podobnie Sąd Najwyższy m. in. w wyrokach: z 5 marca 2008 r. sygn. akt V KK 453/07, R-OSN KW 2008, poz. 542; 4 stycznia 2005 r., WA 28/04, R-OSN KW 2005, poz. 43*).

Taka sytuacja zaistniała w przedmiotowej sprawie. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie wydając wyrok łączny w dniu 31 października 2023 r. sygn. akt II K 702/23/S, w punkcie I sentencji nie określił bowiem na nowo obowiązków wskazanych w art. 34 § 1a k.k. Wskazane naruszenie ma charakter rażący i wpływa w sposób istotny na treść zaskarżonego wyroku. Nie sposób naprawić go w innym trybie, aniżeli poprzez wniesienie od dotkniętego taką wadą wyroku nadzwyczajnego środka zaskarżenia, albowiem nie można tego uchybienia konwalidować także w toku postępowania wykonawczego (*zob. wyrok SN z 30 maja 2017 r. sygn. akt III KK 16/17, LEX 2320358*).

Z uwagi na powyższe, należało przychylić się do wniosku kasacji Prokuratora Generalnego tj. uchylić wyrok łączny Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia

w Krakowie z 31 października 2023 r. sygn. akt II K 702/23/S w części zawierającej orzeczenie o karze łącznej ograniczenia wolności, zawarte w pkt. I i w tym zakresie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania temuż sądowi, który ponownie określi wymiar kary łącznej ograniczenia wolności - w sposób odpowiadający dyspozycji przepisu art. 86 § 3 k.k. i art. 34 § 1a i § 1b k.k.

[J.J.]

[a.ł.]

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

Anna Dziergawka